

## Lekcija 1

### Stavovi o izboru i identitetu

#### S čijim stavom se slažem?

<p>Ova tabela sažima informacije koje su nastavniku potrebne za planiranje i održavanje školskog časa.</p> <p><b>Razvijanje kompetencije</b> direktno upućuje na obrazovanje za demokratiju i ljudska prava.</p> <p><b>Cilj učenja</b> pokazuje šta učenici znaju i razumiju.</p> <p><b>Zadatak/zadaci za učenike</b>, uz <b>metod</b>, važni su sastavni dijelovi procesa učenja.</p> <p>Kontrolni popis <b>materijala</b> predstavlja pomoć u pripremi lekcije.</p> <p><b>Raspored vremena</b> nastavniku omogućava okvirno planiranje vremena.</p>	
<b>Razvijanje kompetencije</b>	Objašnjavanje ličnih gledišta i izbora.
<b>Cilj učenja</b>	Naš izbor drugima govori nešto o nama, o našem identitetu.
<b>Zadaci za učenike</b>	Učenici biraju citat i objašnjavaju razloge svog izbora.
<b>Materijali i sredstva</b>	Tri primjerka Nastavnog materijala 1.1, s citatima izrezanim prije časa u zasebne papirnate trake.
<b>Metod</b>	Grupni rad. Plenarna rasprava.
<b>Raspored vremena</b>	1. Učenici vrše izbor. 15 min. 2. Učenici objašnjavaju svoj izbor. 15 min. 3. Učenici upoređuju i razmatraju odabrano. 10 min.

#### Informacije

U ovoj lekciji učenici vrše izbor i upoznaju se s temom na osnovu ličnog iskustva. Ovaj pristup složenom pojmu identiteta zasniva se na zadatku, a ne na teoriji ili pristupu na osnovu teksta, kako bi učenici na taj način lakše shvatili da je pojam identiteta na vrlo praktičan način povezan s njihovim životom.

Nastavnim časom dominira komunikacija s učenicima. Frontalni način sjedenja bio bi kontraproduktivan; ako je moguće, klupe i stolice treba postaviti uza zid (u obliku potkovice).

## Opis lekcije

### 1. Učenici vrše izbor

#### Učenici utvrđuju kontekst

Nastavnik uvodi temu. Svakog dana tokom cijelog života vršimo izbor i donosimo odluke – koji primjeri učenicima padaju na pamet? Učenici odgovaraju i daju primjere iz vlastitog iskustva. Nastavnik mora da pazi da učenici govore o svojim odlukama, ali da ne idu u pojedinosti raspravljajući o problemima ili razlozima koji su u pozadini njihovih odluka. Što više učenika trebalo bi da učestvuje u prvih pet minuta. Nastavnik ne treba da raspravlja o njihovim izjavama; on prati je li uspostavljena ravnoteža između svakodnevnih odluka (kupiti sandvič ili nešto kuvano za ručak) i ključnih odluka (odabrati zanimanje). Nastavnik ukazuje na očite tendencije sadržane u njihovim odlukama.

#### Učenici biraju citat

Nastavnik objašnjava učenicima da će čuti citate autora iz raznih zemalja i to iz davne prošlosti, ali i sadašnjosti. Njihov je zadatak sljedeći:

- Učenici biraju citat s kojim se izrazito slažu ili s kojim se uopšte ne slažu.
- Učenici koji su izabrali isti citat formiraju manje grupe (ne više od šest učenika) i objašnjavaju razloge svog izbora. Grupa imenuje svog predstavnika.
- Nakon pet minuta, svaki predstavnik daje kratku izjavu o svakom izboru. Pročitaju citat i objašnjavaju glavne razloge zbog kojih su se učenici u njihovoj grupi složili ili nijesu. Ako učenici u nekoj grupi imaju različita mišljenja, treba razgovarati o tim razlikama.

Nastavnik stavlja citate napisane na trakama papira na klupe u razredu. Svaki učenik koji je dobio citat glasno ga pročita ostatku razreda. Zatim učenici počinju da rade na zadatku. Nastavnik ih prati. Ako je neka grupa prevelika, nastavnik je dijeli u manje grupe. Ako se to dogodi, treba imati dodatne primjerke citata. Nastavnik bilježi koje su citate učenici odabrali, a koji su preostali. Neće uspjeti da čuje sve rasprave, jer će mnogi učenici govoriti istovremeno pa će nivo buke biti sličan onom u kaficu punom gostiju.

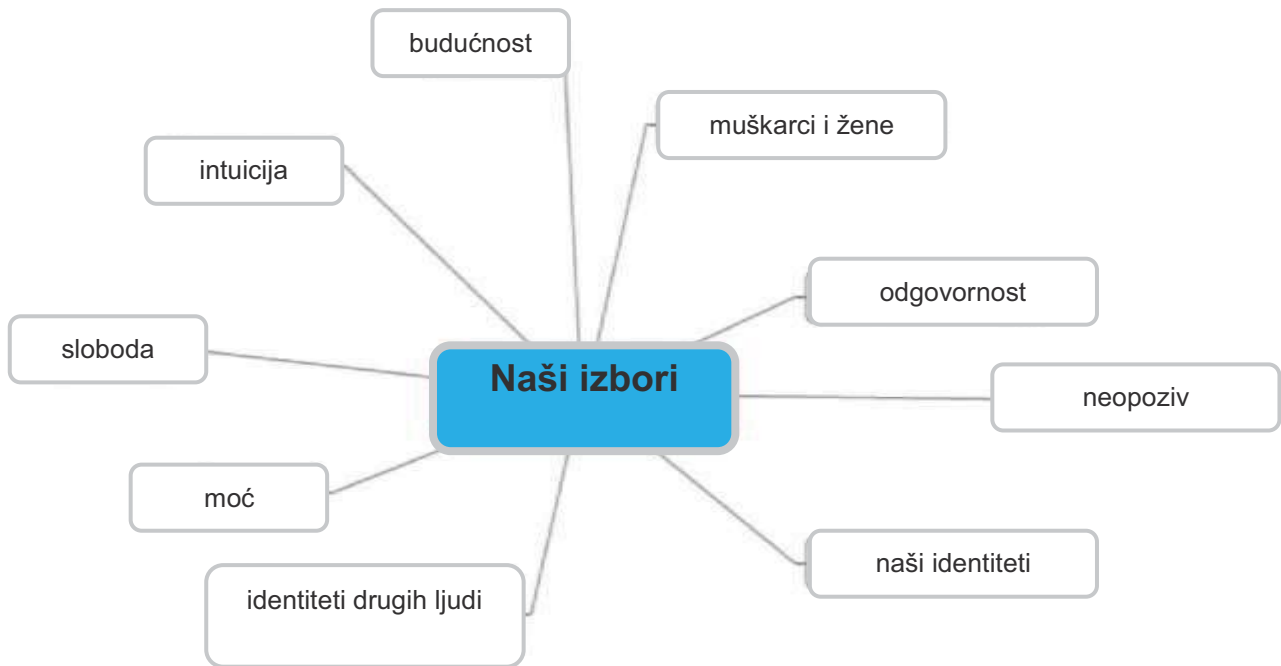
### 2. Učenici objašnjavaju svoj izbor

#### Predstavnici daju svoje izjave

Nastavnik objavljuje da je vrijeme za raspravu u grupi isteklo i poziva učenike da se uključe u plenarni dio časa koji će voditi nastavnik. Učenici i dalje sjede u svojim grupama. Govornici se smjenjuju. Ako je potrebno, nastavnik podsjeća govornika da govori o razlozima zbog kojih je grupa odabrala neki citat, a učenici mogu tražiti dodatna pojašnjenja. Nastavnik mora pripaziti da rasprava ne počne prije nego što su svi predstavnici imali priliku da govore.

#### Nastavnik i učenici bilježe sve što je rečeno u obliku mentalne mape

Prije svakog sljedećeg govornika, nastavnik traži da slušaoci daju sažetak ključnih izjava, kao na primjer, „mnogi naši izbori su neopozivi“, ili „kada imamo mogućnost izbora, ostvarujemo pravo na ličnu slobodu“. Nastavnik – ili učenik – sažima sve što je rečeno u obliku jednostavne mentalne mape (vidi primjer u nastavku).



### 3. Učenici upoređuju i razmatraju svoje izbore

#### Učenici čitaju mentalnu mapu – dokument koji sadrži brojne izbore

Mentalna mapa je dio završne faze osvrta na ovu lekciju.

Nastavnik postavlja jedno pitanje kako bi na taj način učenike podstaknuo na razmišljanje – mogući su mnogi odgovori jer se učenicima sada obraćamo kao stručnjacima koji nastupaju u svoje ime: govornici su upravo izložili šta učenici misle o različitim citatima na temu izbora. I same grupe su formirane po izboru učenika – dakle, što nam ova mentalna mapa govori o učenicima?

Možda će učenicima trebati neko vrijeme za razmišljanje. Treba im ga omogućiti – ima li nešto ljepše od učionice pune učenika koji u tišini razmišljaju? Zbog toga ovu produktivnu fazu ne treba prebrzo prekidati niti odmah dati priliku učeniku koji prvi digne ruku. Dajte priliku nekolicini učenika. Mogući su različiti stavovi, a razlikuju se zavisno od konteksta koji su učenici napravili svojim izborima i zavisno od onoga što je zabilježeno u mentalnoj mapi.

#### Zaključak: ključne izjave

Zadatak nastavnika je da zaključči čas sumiranjem ključnih izjava. Možete ih izraziti direktno ili kao lajtmotiv nekoliko izjava. Nastavnik piše ključne riječi na tablu, ili na *flip chart*-u kako bi potkrijepio sažetak:

U ovoj lekciji učenici su *izvršili izbor* razgovarajući o izboru.

1. Učenici su izvršili *različit izbor*, iz različitih razloga (evo nekoliko primjera):

- lično iskustvo;
- vrijednosti;
- pol;
- briga za druge, odgovornost;
- ljudska prava;

3. Izbor koji su učenici izvršili pokazuje da se radi o različitim ličnostima – njihov izbor nam govori o tome ko su, dakle, govori nam o *njihovom identitetu*.